

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat reeds veel nummers drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. Al de verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Zie hier eenige van de laatste titels:

581. Van veehoeder tot edelman. — 581b. De arme vioolspeler. — 582. Een soldaat in Abessinië. — 582a De heks van Zuidkooie. — 583. Een onverwacht wederzien. — 584. Sinterklaas op het eiland. — 585. De jonge Berggids. — 586. Avonturen op Kerstavond. — 587. Een treffende belooning. — 588. Een angstige Drie-Koningenavond. — 589. De bekentenis van Jan Klarens. — 590. Het drama in de kerk. — 591. De stem van de Zee. — 592. De Weeze van 't Torenhof. — 593 De Dwingeland van 't Torenhof. — 594. De Vrek van de Ardennen. — 595. De Zeeroovers van Duinkerke. — 596. Het Drama op de Schelde. — 597. De boer van het Scheldebhof. — 598. De Lotgevallen van Nellie Blanckaart. — 599. De nachtwaker van Borgdamme. — 600. Fritsje — 601. Het verborgen gelddoosje. — 602. Naar den dieperik. — 603. Hoe Paul zijn vader redde. — 604. Het Geheim van den Eik. — 605. De Huichelaar van het Wolvenhof. — 606. De Zwarte tijd. — 607. De Kinderroof. — 608. Bannelingen naar Siberië. — 609. De dochter van den Banreling. — 610. De Verrader van zijn Vader. — 611. De Overste van de Cow-Boys. — 612. Een tocht onder den grond. — 613. Babbel-Klaas. — 614. De Schrik van Gerard. — 615. Een Zwerver in de Ardennen. — 616. De Klop op het Venster. — 617. De Zwarte Hond. — 618. Een trouwe Broeder. — 619. De Wraak van Dolf — 620. De Heks van de Vogezen. — 621. De Schat onder het kussen. — 622. Een onvergetelijke reis. — 623. Een veelbewogen Vacantie. — 624. Drie maanden Smokkelaar. — 625. Een vreemde ontmoeting. — 626. Een Jongen aan de Grens. — 627. De Dochter van den Schipper. — 628. Door Cow-boys gered. — 629. De Schurk. — 630. De Laatste Reis. — 631. Het Spook in de Ardennen. — 632. De Schaper van de Heide. — 633. Een gevecht om zijn Leven. — 634. Mislukt Verraad. — 635. Een vreemde avond. — 636. Een Rus in Vlaanderen. — 637. De Wachter van 't Zeehof. — 638. De Kerstavond van den Zwerver. — 639. De Oudejaarsavond van den Herder. — 640. De Cow-Boy van de Witte Hoeve. — 641. In den Sneeuwstorm. — 642. — De Zeeduivel. — 643. De Veroordeelde van Aardenburg. — 644. Het Berouw van den Roover. — 645. Het Kwakzalversoproer. — 646. Een Weldoener. — 647. De Jacht op den Dief. — 648. De Bedelaar van de Peel. — 649. Het Geblaf inden Nacht.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekenwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert. Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Derde druk.

Nr. 65.

A. HANS.

Bij de Boschkerels

Uitgave A. Hans-Van der Meulen. Kontich

BIJ DE BOSCHKERELS

I.

't Was een koude Januaridag van het jaar 1383. In een leemen hut, in een der bosschen bij Eekloo, zaten eenige mannen bij den haard, waarin een duchtig vuur brandde. Ze staarden peinzend in de vlammen; slechts nu en dan werd er een woord gesproken.

Niemand van het groepje zag er vroolijk uit. Geen wonder ook. Allen waren bannelingen, uit hun stad of dorp gevlucht.

Het was toen een bange tijd in Vlaanderen... Het vorig jaar had het volk getracht zijn vrijheid te verdedigen. Graaf Lodewijk van Male had die vrijheid beperkt. Hij eischte veel geld, zware belastingen en het land leed er onder... Wie de stem daartegen durfde verheffen werd gevangen genomen of gedood. Menige eerlijke en rechtschapen Vlaming stierf op het schavot

of in een slot. Zoo'n staatsgevangenis, een kasteel, stond er te Rupelmonde. Men ziet er nu nog een ruïne van.

De toestand werd onhoudbaar. Het volk stond op en werd aangevoerd door Filip van Artevelde. Lodewijk van Male, de graaf, kreeg hulp van de Franschen, en zoo kon hij zijn eigen onderdanen verslaan bij West-Roozebeke (1).

Maar toen bleven duizenden Fransche soldaten in Vlaanderen, vooral ruwe Bretanijers, die allerlei strooptochten deden.

De edelen meenden nu het volk gemakkelijk onder hun dwang te kunnen houden. Ze speelden den baas. Maar te Gent duurde het verzet voort. Daar had men een nieuwen aanvoerder: Frans Ackerman.

Veel mannen en jonge lieden, die in andere steden niet konden leven, omdat ze niet vrij waren, verscholeden zich in bosschen. Ze hoopten weldra nog eens een poging te kunnen doen, om vrij te worden.

Zoo zaten er thans ook hier in het woud bij Eekloo. En ja, ze gevoelden zich somber. Ze vroegen niet liever, dan rustig te mogen werken en vreedzaam te leven. Maar als in een land vreemde soldaten baas spelen, bloeit de nijverheid niet en kwijnt de handel. Wie durft dan zaken doen? Men moet altijd bevreesd zijn

(1) Zie het boekje: « *De jongen van West-Roozebeke* ».

dat krijgsvolk en dievenbanden de goederen rooven. En vreemde kooplieden waagden zich niet in Vlaanderen. Bovendien weigerden veel bazen de werklieden te betalen zooals 't behoort. Zij waren de vrienden van den adel. En wie onder de arbeiders protesteerde, werd wel tot zwijgen gebracht.

't Was dus een treurige toestand in Vlaanderen... Een volk kan zonder vrijheid niet gelukkig zijn. Men hoopte nu, dat Frans Ackerman het recht zou herstellen. Maar dan moesten ook de andere steden Gent steunen. En dat was moeilijk, met die vreemde soldaten binnen de muren of de machtige Leliaarts, zooals men den adel noemde.

Neen, deze menschen in de hut keken niet erg vroolijk.

Dat merkte wel een jonge man, die binnen trad en zei:

— Wel, wel, wat zit ge daar allen met donker ge-laat! Geen moed meer?

— Zwarte Diederik! klonk het.

En men schoof wat op om den bezoeker een plaatsje bij het vuur te gunnen.

— O, ik heb geen last van de koude, hernam Zwarte Diederik, die zoo genoemd werd, om zijn donker ge-laat. Ik word van binnen verwarmd. Daar brandt ook een vuurtje, maar niet van hout. 't Is het vuurtje van de hoop. De kwade dagen zullen voorbij gaan. Jongens, Frans Ackerman is flink aan het werk. We zullen onze vrijheid herwinnen.

— Wanneer? vroeg er een uit de groep.

— Wat geduld! We moeten alles goed voorbereiden. Maar dat gebeurt nu. Er zijn er nog die sluimeren, en we dienen ze wakker te maken. We zijn ze flink aan het schudden...

En Zwarte Diederik sprak de bannelingen moed in.

Er kwam nieuw bezoek. Vier kloeke kerels leidden een gevangene binnen. Het was, naar zijn kleeren te oordeelen, een rijk heer. Hij zag zeer bleek en beefde over heel zijn lichaam.

— Ha, ha, zei Zwarte Diederik, de schildwachten doen goed hun werk.

— Ik ben baron van Doornhage, stamelde de gevangene. Waarom houdt gij mij aan?

— O, beste vriend, ge moet zoo niet beven, antwoordde Zwarte Diederik. Wij zullen u geen kwaad doen.

— Ik beef niet...

— Ge bibbert wat van de koude, zeker? Ja, het heeft flink gevroren. Anders toch gezond weer. En ge zijt dik gekleed... veel beter dan duizenden arme drommels, die nu bittere armoede lijden. Nu ge moogt u wel wat warmen.

— Ik ben haastig om Brugge te bereiken, sprak de gevangene. Ge moet mij door laten... ik ben baron van Doornhage.

— Ja, dat hebt ge al gezegd. En ik ben Zwarte Diederik, de zoon van een bezembinder, maar voor God

even goed een mensch als gij, al noemt uw soort van lieden ons dikwijls honden.

— Zwarte Diederik! herhaalde de baron onthutst.

— Ja, mijn naam wordt bekend, zei de jonge man weer. En men vertelt, dat ik een gemeene rooverhoofdman ben, een moordenaar ook al. Gij leert mij nu beter kennen, maar dat gij dan de waarheid aan uw vrienden zult zeggen, betwijfel ik sterk. Wij hebben u aangehouden, omdat gij tol moet betalen.

— Tol... en met welk recht eischt ge dien?

— Maakt zooveel spel niet met hem, bromde een der vrienden.

— Och, het is billijk, dat onze baron weet, waarom wij zijn beurs aanspreken, hernam Zwarte Diederik. Vriend, vervolgde hij tot den gevangene, ge weet, hoe het Vlaamsche volk door den graaf en zijn adel behandeld werd. Het is u bekend, hoe de graaf en zijn aanhang het geld van onze ijverige arbeiders eischte voor zijn slamppartijen, zijn feesten, zijn weelderig leven, zijn reizen. Ge herinnert u, hoe hij en zijn edelen het volk deden zwijgen... Vlaanderen vergeet niet, dat Olivier van Hauterive en eenige andere ridders veertig schuiten op de Leie aanhielden en de schippers de oogen uitstaken en die ongelukkigen zoo naar Gent terug stuunden... We weten wel, dat dit geschiedde op bevel van den graaf. Er leven nog weduwen en weezen van de zeven honderd Iepersche wevers, die door den graaf werden onthoofd. En ook van de landbouwers, die door hem te midden van hun werk,

werden neergeslagen... Het is wel bekend bij ons, dat de graaf veertien honderd wevers van Ieper naar Brugge liet voeren, en daar hun het hoofd deed afslaan. En dan haalde hij de Franschen in ons land. O, ja, hij overwon ons met die hulp te West-Roozebeke. Maar zijn schuld en die van zijn adel is het, dat de Bretaniers de velden verwoestten, de dorpen plunderden, de bewoners verworgden, zoodat ik Vlaamsche meisjes nu nog droevig hoor zingen: « Zij hebben de weduwe met het weeskind, den jongeling met de jonge dochter, den zuigeling met den grijsaard vermoord ». En wat zei de graaf, die onze beschermer moest zijn, toen tot den koning van Frankrijk? « Het Graafschap Vlaanderen is aan u, zoo gij het wilt », aldus sprak hij. « En al wat u zult gelieven te beschikken, zal mij aangenaam zijn ». Kortrijk moest toen ook boeten, omdat daar in 1302, onze vaderen de vrijheid hadden gewonnen. Kortrijk werd op last van den koning in brand gestoken, en vrouwen en meisjes en kinderen werden naar Frankrijk gevoerd, om er als dienstbaren verkocht te worden. Maar Gent durfden ze nog niet aantasten... En, baron van Doornhage, Gent verdedigt zich nog. Onze aanvoerder is Frans Ackerman. Voor onzen strijd hebben wij geld noodig. De graaf en zijn vrienden, zooals gij en uw bondgenooten, de Bretaniers, hebben Vlaanderen verarmd. Daarom laten wij u en uws gelijken tol betalen voor onze krijgskas. Ge geeft maar iets terug, van hetgeen gij het volk ontnomen hebt. Waren wij

wreed als de graaf en zijn vrienden, dan ontnamen wij niet alleen u het geld, maar we hingen u ook aan een boom op. We zijn echter geen moordenaars. Overhandig ons nu uw beurs.

De gevangene gehoorzaamde. Hij begreep, dat tegenstand nutteloos zou zijn. En hij was blijde, er zoo goed af te komen.

O, hij wist het wel, hoe deze lieden reden hadden om zeer verbitterd te zijn. Alles waaraan Zwarte Diederik zooeven herinnerde, was sombere en afschuwelijke waarheid.

De beurs was goed met goud gevuld.

— Breng den baron nu buiten het woud, zei Zwarte Diederik.

Hij gaf het geld aan een der oudsten, die in dit gedeelte van het bosch, den buit bijeen hield, om dien op geregelde tijden naar Gent te dragen.

Het duurde niet lang, of de schildwachten brachten een tweede gevangene, ditmaal een dame. 't Was een nog jonge edelvrouwe, en ze zag er ook zeer verschrikt uit.

Zwarte Diederik boog voor haar, en sprak tot de mannen:

— Van vrouwe van Poelhekke, vroeger jonkvrouwe Jacoba van Laardam, vragen wij geen tol. Ik ken haar. Zij woont op het kasteel te Aalter, en al is ze er nog niet lang, de armen noemen haar reeds een Engel, om haar liefdadigheid. Zij kan niet mede verantwoordelijk gesteld worden voor al de schanddaden, die in Vlaan-

deren gepleegd zijn. Breng haar bij haar gezelschap terug.

Hij richtte zich daarna weer tot de edelvrouwe en vervolgde:

— Ik ben Zwarte Diederik... maar zooals ge bemerkt, geen roover en moordenaar. O, mevrouw, zorg dat uw man, graaf van Poelhekke, geen partij kiest tegen Ackerman.

— Ik weet, dat het volk zwaar verdrukt is geworden en nog wordt, antwoordde de dame. God geve, dat de grooten in het land, recht doen...

— Als de strijd ontbrandt, staat gij onder onze bescherming, verzekerde Diederik.

De wachten voerden vrouwe van Poelhekke terug. En ieder keunde het goed, dat men haar geen toel had gevraagd.

— Vrienden, sprak Zwarte Diederik, nu ga ik mij twee dagen uit het woud verwijderen. Ik heb een gewichtige taak te vervullen. Ik begeef me naar Aardenburg. Daar krioelt het van Bretanijers. Wij willen trachten, die gasten uit de stad te borstelen. Dan hebben we daar de haven. We kunnen zoo op onze schepen levensmiddelen invoeren, onze bannelingen uit Zeeland en Engeland halen, en zij zullen ons leger versterken. Vooraf moet ik de stad bespieden. Dit is nu mijn werk. Houdt dus goeden moed. Ik zei het u, dat de strijd weldra zou beginnen... We worden weer vrij.

Zwarte Diederik nam afscheid en trok verder door

het woud. Hij was de hoofdman dezer bannelingen. Hij had geen ouders meer en kwam uit de omgeving van Oudenaarde. Met Artevelde streed hij te West-Roozebeke, waar hij zwaar gewond werd. Hij herstelde echter en was nu al de rechterhand van den nieuwen ruwaard, Frans Ackerman.

Een kwartier later betrad hij een andere hut. Daar woonde Geert Raas met zijn vrouw Paulina, en zijn dochter Tanna. Ook zij hadden vroeger bij Oudenaarde gewoond, en ze kenden Zwarten Diederik heel goed. 't Was reeds besloten, dat Tanna de vrouw van Zwarte Diederik zou worden.

— Ha, wien we daar hebben! riep Raas. Ge komt uit Gent?

— Ja, antwoordde de jonge man, die allen hartelijk begroette. Ik ben bij Ackerman geweest, en nu moet ik naar Aardenburg.

Hij vertelde het doel van zijn reis.

— O, konden wij maar meester zijn van Aardenburg, het ware een goede winst, sprak Geert Raas. De Bretanijers, die er liggen, stroopen tot uren in den omtrek.

— Borstelen we hen weg, dan bevrijden we het gansche Noorden van rooversgespuis, erkende Zwarte Diederik. Maar er is nog meer vast aan het bezit van Aardenburg. We moeten de haven hebben.

En hij maakte ook hun duidelijk van welk belang dat zou zijn.

— Diederik, wees toch zeer voorzichtig, vermaande

Tanna, een lief meisje. Gisteren heb ik den Mol gezien.

— Hier? riep de jongeling verbaasd uit. Dat kan niet.

De Mol was de bijnaam van een valschen, gluisperigen kerel, die ook al rond Oudenaarde thuis hoorde. Hij deed allerlei gemeen werk voor vrienden van den graaf. Hij ontving daarvoor Judasloon.

— Tanne, ge moet u vergist hebben, meende Diederik.

— Neen, neen, het was tegen den avond. Ik bezocht een zieke vrouw aan den rand van het bosch. Ik zat voor het venster en hij ging voorbij. Ik heb hem duidelijk herkend.

— Wat zou hij hier komen doen?

— O, ons bespieden, zei Raas, de vader van Tanna. Hij kan wel weten, dat wij ons hier bevinden. En natuurlijk zou de boef veel geld krijgen, als hij aan uw vijanden Zwarten Diederik in handen speelde.

— Vertel het dan aan de posten overal, opdat ze goed uitkijken, hernam Diederik. Ik zal op mijn hoede zijn.

De jonge man bleef nog wat praten. Toen hij vertrok ging Tanna een eindje mee.

— Wanneer komt ge terug? vroeg ze.

— Ik denk morgenavond.

— O, zult ge toch goed oppassen? Ik heb een bang voorgevoel.

— Toe, toe, wees niet benauwd. Te Aardenburg kent niemand me.

— Als die Mol u maar niet volgt. En dan zijn er nog andere spionnen.

— Ik zal goed mijn oogen open houden. Maar wees gij ook voorzichtig, Tanna. Ga nooit buiten het bosch.

Zoo vermaanden ze elkander, tot het meisje terugkeerde en Zwarte Diederik zijn tocht vervolgde...

II.

Aardenburg is nu een klein stadje in Zeeuwsch-Vlaanderen, in Nederland. Veel landgenooten kennen het wel. In de droevige dagen van October 1914, toen de Duitschers Antwerpen genomen hadden en naar West-Vlaanderen afzakten, vluchtten duizenden van ons volk over de grens. En ook Aardenburg, dat maar een half uurtje gaans in Nederland ligt, was stampvol. Ja, er bevonden zich zooveel vreemdelingen, dat men voor hen de scholen, pakhuizen en ook de kerken opende. Waar maar plaats was, legde men matrassen en bossen stroo, als een leger voor de vermoeienis. En Aardenburg betoonde hartelijk gastvrijheid.

Het is nu een kleine plaats. Maar als ge wat oplet, ziet ge wel, dat het vroeger veel groter moet geweest zijn. Zoo was een der kerken veel te ruim voor de huidige bevolking. Men heeft ze door een muur in tweeën gescheiden. Een dier deelen staat ledig. Ook is er nog een poort. Men noemt ze de Kaaipoort. Maar

de kade met het water langs die kade is al lang verdwenen.

Men spreekt nog wel van de Aardenburgsche haven, maar daar ligt vruchtbaar land en werkt nu de landbouwer. De draaibrug over die haven bestaat niet meer. Maar de naam werd aan een gehucht gegeven. In plaats van schepen, ziet men er nu trams, waarvoor hier een groote loods werd gebouwd.

In den tijd van ons verhaal, was die haven er wel en er kwamen veel schepen in en uit. Toen behoorde Aardenburg tot het graafschap Vlaanderen, even goed als Gent en Brugge. Die haven leidde naar de breede zeegolf het Zwin. Ook was Aardenburg dan een beroemde bedevaartplaats, waar men Onze Lieve Vrouw diende. Zelfs vorsten knielden voor het beeld. Maar de kerk, waarin het stond, is ook al verdwenen.

Na den slag bij West-Roozebeke had men te Aardenburg Bretaniers gelegd. Ze moesten de haven bewaken. Ze deden echter veel meer, speelden er geheel den baas, maakten de burgers het leven lastig en roofden en plunderden in de omgeving. Om hieraan een eind te maken en meester te zijn van de haven, wilde Ackerman dus de Fransche soldaten uit Aardenburg verdrijven.

Om nu inlichtingen in te winnen, begaf Zwarte Diederik zich naar deze plaats. Hij kwam er veilig aan en overnachtte in een kleine herberg. Hij deed, alsof hij werk kwam zoeken op een schip. Hij sprak met burgers en hoorde, hoeveel krijgsvolk er was. Den vol-

genden morgen bezichtigde hij de wallen en vestingen rond de stad. Deze waren slecht onderhouden. En Zwarte Diederik ontdekte een punt, waar men met wat durf en slimheid wel door geraken zou, zoo in een donkeren nacht.

Tevreden over zijn onderzoek, verliet hij de stad. Tusschen Aardenburg en Heile stapte hij een herberg binnen. Hij zag, dat er Bretaniers waren en misschien kon hij die nog uithooren. Hij bestelde een kroes bier en zat rustig in een hoekje. De soldaten waren aan het dobbelen, en tierden en schreeuwden woest door elkaar. Ze spraken een eigenaardige taal, waarvan Zwarte Diederik niets begreep. Het zou verloren moeite zijn, om naar hen te luisteren.

Maar de waard maakte een praatje, en vroeg of Diederik een koopman was.

— Och, er is nu niet veel te verhandelen, antwoordde de jonge man ontwijkend.

— Dat is waar! Het is een slechte tijd. En onveilig er bij. Moet ge verder Vlaanderen in?

— Ja...

— Pas aan de kanten van Eekloo dan maar goed op, want daar speelt een geduchte roover den baas. Ze noemen hem den Zwarten Diederik. Het moet een kerel zijn als een duivel, groot als een reus, zwart als een pot en sterk als een os. Zoo hoorde ik gisteren van baron van Doornhage, die door hem aangehouden was, maar zich nog vrij kon vechten.

— Heeft hij dat zelf verteld?

— 13 —

— Ja. Hij rustte hier wat uit. Mijn herberg is wijd bekend, en ge proeft, dat ik van den besten drank schenk.

— Dan moet die baron van Doornhage nog grooter zijn dan een reus en sterker dan een os, als hij Zwarten Diederik kon overwinnen.

— Hij is een behendige zwaardvechter, en zoo dreef hij den rooversbaas op de vlucht. Maar ieder is zoo gelukkig niet.

Zwarte Diederik dacht aan den bleeken, van angst bevenden man, die gisteren zijn tol had betaald. Deze baron had dus hier staan snoeven. Doch de jongeling begreep, dat hij zich niet mocht verspreken.

— Zoo, zoo, zei hij dus, is die baron van Doornhage zulk een dapper man.

— Nu, gij zijt gewaarschuwd. De Zwarte Diederik is een leelijke moordenaar ook. Het schijnt, dat het in zijn bosch vol hangt met doode menschen, die in een strop aan de boomen bengelen.

— En dat maken ze aan het volk wijs, peinsde Zwarte Diederik zelf. En de domme menschen gelooven dat, terwijl wij ook voor hun vrijheid werken.

De waard werd door de soldaten geroepen. Hij moest een kan bier brengen.

Nog een bezoeker kwam binnen, ook een burger. En Zwarten Diederik schrok geweldig. Hij herkende den Mol, den gemeenen verrader. O, Tanna had wel gelijk gehad. Staf Bloere was de eigenlijke naam van den kerel. Maar het volk rond Oudenaarde noemde hem

den Mol, omdat hij ginder in een hol leefde en overal rond sloop.

De man kwam naast Zwarten Diederik zitten, en zei zacht:

— Zoo, ook eens al hier gekomen? Het is anders een gevaarlijk gebied voor Zwarten Diederik. Ik kan u doen aanhouden... maar ik weet iets beters. Uw leven is in mijn hand. Doch en is volornamer wild: Frans Ackerman. Zoo ge mij dien Gentenaar in handen kunt spelen, zult gij uw leven behouden en nog een belooning krijgen.

Diederik bedacht intusschen vlug, hoe hij hier zou kunnen ontsnappen. Als de Mol eenige woorden tot den waard en deze tot de Bretonsche soldaten zei, zouden de Franschen den hoofdman uit het bosch mee nemen naar Aardenburg. En Diederik wist wel, dat hij dan aan de galg terecht kwam. De waard geloofde immers dat hij een moordenaar was.

— Wel, stemt ge toe? vroeg de Mol fluisterend. Wilt gij meewerken, om Ackerman buiten Gent te lokken? Uw leven is toch meer waard dan dat van een ander.

Het voorstel wekte bij den rondborstigen jonkman hevige verontwaardiging... Diederik wilde zelfs niet veinzen, alsof hij naar het plan van den verrader luisterde. Hij besloot zich met geweld van den Mol te ontdoen, en snel de herberg te verlaten. De soldaten waren toch in hun spel verdiept en de herbergier was naar den kelder.

Snel rees Diederik op en hij gaf den Mol zoo'n harden klap dat diens hoofd van links naar rechts draaide. Dan een stomp er bij en de kerel rolde op den grond. Diederik liep uit den hoek. Maar de Mol sprong recht en schreeuwde:

— Pakt hem... het is de roover Zwarte Diederik.

Juist kwam de waard uit den kelder. Hij verstond die woorden en wilde den vluchteling grijpen. Diederik stootte hem af en de kan bier rolde op den vloer. Een der Bretaniers zag dit en kwam toegesneld.

— Onze drank verspillen, lompe boer! schreeuwde hij in zijn taal.

't Baatte den armen Vlaming niet, of hij zich verdedigde. De andere soldaten hielpen hun makker en zoo werd Diederik overmeesterd.

Maar de Bretaniers meenden dat het een vechtpartij geweest was tusschen de twee burgers, en besloten beide mannen een pak slaag te geven.

— Die vent is Zwarte Diederik, de roover en moordenaar en de slechte oproermaker! riep de Mol.

— Weet ge dat zeker? vroeg de waard.

— Ik durf er een eed op doen. En ik ben uitgezonden om hem te bespieden.

De soldaten verstonden niets van dit gesprek. De herbergier trachtte hun nu aan het verstand te brengen, wie een der gevangenen was. Hij zocht daartoe zijn beste Fransch bijeen. Maar hij bracht het niet verder dan tot het woord dief.

— Dan zullen we hem gevangen zetten, zei een

der soldaten. En de andere er bij, want het zullen wel twee roovers zijn, die ruzie hebben gekregen over den buit... En dan kan de schout uit de stad hen komen halen.

— Dat is goed, oordeelde de waard.

En met gebaren duidde hij als kerker den kelder aan.

De Bretaniers sleurden Diederik en den Mol de trap af. De laatste bezwoer wel, dat hij onschuldig was. Maar de herbergier zei, dat de schout het moest onderzoeken.

In den kelder waren verscheidene hokjes. De Mol moest in zoo'n afdeeling en Diederik in een andere. De deuren werden gegrendeld. En de soldaten keerden tot hun spel terug.

Diederik stond even somber tegen den muur. Gevangen! Dat was vreeselijk. O, hij had toch niet opgepast. Zou hij niet kunnen ontsnappen? De kelder bezat een luchtgat in den dikken muur. Maar langs binnen was het met flinke ijzeren staven afgezet. Wild rukte Diederik aan de tralies. Doch deze zaten zeer stevig vast. De arme jongeling begreep, dat hij hier blijven moest.

Hij dacht aan Tanna. En de tranen sprongen hem in de oogen. O, wat zou zij bedroefd zijn! En Geert Raas en vrouw Paulina. En Frans Ackerman. Hij wilde Vlaanderen vrij maken! En hij zou zijn leven eindigen aan de galg te Aardenburg.

Wanhopig zonk hij op den vloer neer.

De soldaten dobbelden voort. En de waard vertelde in de keuken aan zijn vrouw en dochter, dat Zwarte Diederik beneden gevangen zat. De goede lieden schrokken ook geweldig. Ze hadden van dien roover en moordenaar zooveel gehoord.

— En hij heeft met mij gesproken, en ik had het nog over hem, zei de herbergier. 'k Vertelde, dat baron van Doornhage hier geweest was...

— De baron van gisteren, die u uitschold, vader, omdat ge hem niet vlug genoeg bediende, herinnerde Livina, de dochter.

— Nu ja, zoo doen die heeren...

— Maar die baron zag er een kwaden vent uit.

— Stil, Livina, van die heeren moogt ge geen kwaad spreken. Dat is altijd gevaarlijk. En wij moeten van alle menschen leven. Ja, ik sprak nog met Diederik over hem. En wat hield de kerel zich onnoozel. Maar nu zal hij aan de galg bengelen.

Er kwam een bezoeker in de keuken. Het was een koopman uit Eekloo.

— Goeden dag, zei hij.

— Dag mijnheer Pieters, groette de herbergier, die dezen klant wel kende.

— Ik zou wat willen eten, maar bedien me hier, hernam de koopman. Ik zit liever niet bij die ruwe Brëtanjers. Ze zouden wel lust kunnen krijgen om eens in mijn beurs te kijken.

— Net als Zwarte Diederik! En die is ook in huis, sprak de waard.

— Raast ge nu?

— Het is de waarheid.

En de herbergier vertelde opgewonden, wat er zoo juist gebeurd was.

— Beste vriend, ge vergist u in dien Zwarten Diederik, verzekerde de koopman Pieters. Hij is geen roover en nog veel minder een moordenaar.

— Maar ik heb gehoord, dat het bosch vol lijken hangt, menschen, die hij den strop aandeed.

— Ik ben vanmorgen nog door het bosch gekomen en heb van al die akeligheid niets gezien.

— Waagt gij u in dat bosch?

— Eenvoudige lieden als gij of ik hebben er niets te vreezen. Zwarte Diederik helpt zelfs veel armen. En aan edellieden vraagt hij tol. Dat geld moet dienen om den strijd tegen den graaf voort te zetten. Het is het best daarover niet veel te babbelen, maar ik zou niet boos zijn als die strijd gelukte.

De waard keek op zijn neus.

— O, wat kunnen de menschen dan toch liegen, zei Livina, zijn dochter.

— Wel, meisje, edelen zelf strooien die geruchten uit over Zwarten Diederik. Ze willen hem gehaat maken. Het volk moet een van zijn aanvoerders als een roover en moordenaar bezien. Zoo zal Diederik minder helpers krijgen, hopen de heeren... Begrijpt ge het nu, hoe de verhalen ontstaan? Maar ik ken heel wat andere roovers en moordenaars, die op kasteelen wonen.

— Volgens u is Zwarte Diederik dus een eerlijk man? vroeg de waard.

— Ja. En de kerel, die hem moest bespieden, zal wel zoo'n Judas zijn, een huurling van onze verdrukkers. Maar och, 't is best dat allemaal niet luid te zeggen.

De koopman nuttigde brood en kaas en vertrok toen. De soldaten bleven nog eenigen tijd aan het spel. Ze werden dronken en vergaten te betalen, toen ze eindelijk de herberg verlieten. Over de gevangenen spraken ze niet meer.

— Vader, laat dien Diederik nu vertrekken, zei Livina, de dochter.

— Maar kind, zijt ge niet wijs? Dat mag ik niet! Als de Bretaniers den schout inlichten en hij komt de twee mannen halen, zou ik zelf gesnapt worden, moesten ze hier niet meer zijn.

— En als de schout niet komt?

— Dan moet ik het zelf gaan zeggen.

— Neen, vader, dat zult ge toch niet doen! smeeke het meisje. Zoo zoudt ge een braaf man aan de galg helpen. Want dan wordt Diederik gedood, omdat hij tegen den graaf opstaat.

— Nu, we zullen zien, hernam de herbergier.

Maar Livina besloot al het mogelijke te doen, om haar vader van zijn voornemen af te brengen Zwarte Diederik te verklappen. Met den Mol had zij geen medelijden...

Dien avond was Tanna zeer ongerust. Zwarte Diederik was niet terug gekeerd. En al zei Geert Raas, haar vader, dat hij zeker nog niet klaar was met zijn werk en daarom weg bleef, toch had het meisje groote vrees. Ze sliep weinig dien nacht. Het werd morgen, maar nog geen Diederik.

Tanna hield het niet meer uit. Ze wilde naar Gent gaan en Ackerman waarschuwen. Die zou weten, wat Diederik juist te verrichten had en hem misschien nog kunnen opsporen.

Haar vader vond, dat ze te haastig handelde. Maar hij gaf toch toestemming om naar Gent te gaan.

Vier uur later was Tanna in de stad. Ze kende Ackerman wel en wist, waar hij woonde. Ze werd dadelijk door den hoofdman ontvangen... Ackerman was een flinke, nog jonge man, zeer verstandig en beschaafd.

Tanna deed haar boodschap.

— Wel, het verwondert 'me toch ook dat Diederik nog niet terug is, zei Ackerman.

— O, heer, er is zeker iets met hem gebeurd, jammerde het meisje.

— Denk nu dadelijk niet het ergste. Ik zal zel een onderzoek instellen en te paard naar Aardenburg rijden.

— Maar ge zult u in gevaar brengen.

— Ik zelf ga nu niet in de stad. Dat zal een ander

wel doen. Maar ik wil in den omtrek zijn, om zoo noodig maatregelen te nemen. Rust hier wat uit. En de dienstbode zal u ook eten geven. Heb maar goeden moed.

Ackerman riep de meid en vroeg haar, voor Tanna een maal te bereiden, al zei het meisje, dat ze geen honger had.

— O, heer, ik zal bidden, dat God u een gelukkige reis bezorge, sprak Tanna ontroerd.

Ackerman ontbood dan eenige lieden, die met hem voortdurend meewerkten, om den strijd voor te bereiden.

— Misschien is Zwarte Diederik, de hoofdman der Boschkerels, in gevaar, zei hij.

En hij verhaalde, wat Tanna hem medegedeeld had.

— We moeten onzen vriend helpen, hernam hij. En we zouden in hem ook een kloeken bondgenoot verliezen.

Ja, dat wisten ze allen wel. Ackerman koos dan een der mannen uit, om hem te vergezellen. Ze verlieten samen de stad en sloegen de baan naar het Westen in...

III.

Na het vertrek der soldaten was Livina, de dochter van den herbergier, naar den kelder gegaan. Ze kon de deur van Diederik's hok niet openen, want haar vader bezat den sleutel. Maar in die deur was een luik. Het meisje schoof dit open en gaf den gevangene brood en bier. Ze zei hem, dat hij zeker wel vrij zou komen. Als de soldaten niet meer aan hem dachten, wist de schout van Aardenburg niets. Ze bemoedigde Diederik en deze kreeg meer hoop.

De Mol hoorde dat en riep van uit zijn hok:

— Die man is een moordenaar. Ge moet zelf om den schout gaan!

— Ge zijt een Judas en ge moet maar op uw tanden bijten, want eten verdient ge niet, antwoordde Livina.

Ze keerde naar boven terug. En de dag verliep zonder dat zich iemand uit Aardenburg, vertoonde. De waard ging dien nacht niet te bed. Hij sliep maar wat in de keuken. Hij verwachtte nog altijd den schout of diens dienaren.

De nieuwe dag brak aan. De krijgslieden moesten de twee gevangenen geheel vergeten zijn, want niemand daagde op om de mannen te halen. De waard bracht hun eten.

— Ge moet naar Aardenburg gaan, sprak de Mol. Laat er mij uit, dan begeef ik me naar den schout. Doe wat ik zeg, of ge zult het u zeer berouwen. Ik ben in dienst van de Franschen en van den adel.

— Als ge hem vrij laat, vrees dan voor Frans Ackerman! vermaande Diederik, die alles hooren kon. Laat ons beiden gaan en dan zal ik wel met den verrader hier naast afrekenen. Hij zal geen kans meer hebben u te verklappen.

— Ik laat u beiden zitten, antwoordde de herbergier.

Boven sprak Livina weer schoon voor Zwarten Diederik.

— Ik kan hem niet vrij laten, anders verklikt die ander me, sprak haar vader. Ik moet naar Aardenburg gaan.

— O, vader, doe dat toch niet! smeekte Livina. Diederik is een eerlijk man, een van ons volk.

Ook de moeder pleitte voor den gevangene.

— Vandaag wil ik nog wachten of er iemand komt, zei de herbergier. Zoo niet, dan verwittig ik morgen den schout. En ge moet er u niet mee bemoeien. Denkt ge, dat ik zelf wil gestraft worden?

Hij had niet zooveel moed als zijn vrouw of dochter.

Livina was bedroefd. Zoo moest Diederik toch hangen. Ze had medelijden met hem. Hoe kon haar vader nu zoo handelen?

Angstig wachtte ze. Het werd middag. Er kwamen

wel bezoekers, maar geen soldaten of schoutsknechten. De namiddag verstreek en toen verscheen er krijgsvolk. Livina schrok geweldig. Doch de soldaten spraken niet over de gevangenen. Ze dronken en speelden als gisteren hun makkers.

— Vader, zeg hun toch niets! smeekte Livina.

Beneden in de kelder begrepen de opgeslotenen, dat er krijgsvolk was. Ze hoorden immers het Fransch getier en geschreeuw. En de Mol zette nu zelf een luide keel op, om de aandacht te wekken. De waard kwam om bier.

— Hei, riep de verrader. Zijt gij dat, baas?

— Ja, wat is er?

— Er zijn soldaten, hé? Zeg hun dat Zwarte Diederik hier zit. Ze zullen hem dan wel naar Aardenburg voeren.

— Denk aan Frans Ackerman, vermaande de ander.

De waard antwoordde niets, schudde het hoofd en keerde naar boven terug. Livina hield haar vader in het oog. O, ze vreesde, dat hij toch iets zou vertellen...

— — — — —

Intusschen was Frans Ackerman met zijn vriend nabij Aardenburg aangekomen. Zijn gezelschap zou zich in de stad begeven en daar inlichtingen nemen.

— Ik wacht u dan in deze herberg hier, zei Ackerman.

Ze scheidden van elkaar.

De Gentsche aanvoerder stapte van zijn paard. Hij schrok... Iemand greep hem bij zijn been. Ackerman boog zich, en zag een hand die uit een keldergat kwam.

— Wat beteekent dat? mompelde hij, en hij bukte zich.

— Is daar iemand? vroeg hij.

— Spreek niet zoo luid. Zijt gij het, Frans?

— Ja... Diederik, zijt gij daar?

Ackerman kon aan de trallies het gelaat van zijn vriend bespeuren.

— Ja, ik ben gevangen, antwoordde Zwarte Diederik. O, wees voorzichtig... er zijn Bretaniers binnen. Zijt ge alleen?

— Ja, maar ik kan hulp halen.

— O, doe het dan vlug!

— We hebben bondgenooten op Heile.

Livina had iets bemerkt en trad buiten.

— Heer, vroeg ze, zijt gij een vriend van den gevangen Diederik?

— Ja, zeker...

— O, help hem dan! Hij is verraden geworden.

— Zijn er veel soldaten binnen?

— Zes...

— En moeten zij Diederik bewaken?

— Neen, ze weten zelfs niet, dat hij hier zit. Hij werd gisteren gevangen gezet... Maar moesten ze het weten, dan zouden ze hem mee voeren naar Aardenburg.

— Meisje, kunt gij die kerels nog niet wat houden?

— Ja, ik zal hun bekers vullen.

— Dan ga ik om helpers.

— O, doe dat! Diederik is een braaf man.

— En gij zijt een dapper meisje... Ik ben dadelijk terug.

Ackerman sprak zijn bondgenoot door de opening moed in. Dan sprong hij te paard en reed heen. Niet ver van daar woonden ook lieden, die hem trouw beloofd hadden.

Livina vulde de bekers der soldaten.

— Wat doet ge toch? vroeg haar vader. Ze vragen immers niets. En dan is het al erg genoeg. Ze betalen niet. Als die kerels nog lang te Aardenburg blijven, sluit ik mijn herberg. Wat ik aan een ander verdien, ontnemen zij mij.

— Vader, er was daar een heer die hen trakteert. Hij komt straks terug, antwoordde het meisje.

— Welke heer?

— Ik ken hem niet...

— En waar is hij dan nu heen?

— Nog een boodschap gaan doen...

De Mol zat intusschen nog te roepen, daar beneden.

— Wat is dat? vroeg een der krijgslieden.

Livina legde den vinger op het voorhoofd, als om te beduiden, dat er daar een zinnelooze zoo te keer ging. De Bretanier vertelde dit aan zijn makkers. En nu wilden allen naar den kelder om den krankzinnige te zien.

Want in dien tijd plaagden men de « dollen », zooals men die ongelukkigen noemde.

De Bretaniers liepen dus naar beneden. En de waard moest het hok openen, waar de Mol zat. Deze meende dat men hem kwam bevrijden.

— Heeren, sprak hij, voer met Zwarten Diederik ook de dochter van den herbergier mee. Ze spant met den oproerling samen.

Maar de soldaten verstonden hem niet en begonnen hem uit te lachen. Ze stelden den Mol in hun midden en sarden hem. De verrader werd nu bang. En hij trok van vrees leelijke gezichten. De Bretaniers hielden dit voor grimassen en schaterden het uit.

— Den ander moet ge hebben! schreeuwde de Mol. Goede menschen, ik ben in dienst van uw meesters. Daar zit de schuldige.

Hij wees naar Diederik's cel. Maar de mannen draaiden hem rond, trokken aan zijn haar en ooren.

— Menschen, doet mij toch geen kwaad! smeekte de Mol, half weenend.

En de Bretaniers hadden nu nog meer plezier. Twee grepen den Mol en zetten hem op zijn hoofd. De geplaagde man schreeuwde het uit van angst. Dit hitste de ruwe gasten nog meer op. Ze sleurden den Mol naar boven. Daar moest hij een beker bier drinken. Toen hij de kroes aan den mond zette, sloeg een der gasten zoo hard tegen den bodem, dat de Mol van den weerslag twee tanden verloor.

Livina stond intusschen buiten. O, als de heer nu

maar spoedig kwam. Anders zouden de Bretaniers misschien toch nog begrijpen, dat er een tweede opgeslotene was.

De grove soldaten werden al erger en erger. Ze zeiden, dat ze den boozen geest uit den Mol wilden ranselen. En ze sloegen hem geweldig. Och, dat deed men in dien tijd met zinneloozen veel.

De man tierde en gilde. Hij bloedde uit het hoofd. De waard had zich met hem willen bemoeien, maar kreeg toen een duw, dat hij achterover rolde. En hij moest de Bretaniers laten begaan.

Eindelijk lag de Mol bewusteloos in een hoek. De krijgslieden hadden dorst gekregen van hun wreedheid en eischten drank.

Toen traden er een twaalftal boeren binnen, gehuld in wijde mantels.

— Ha, die Vlamingen zullen voor ons betalen, zei een der krijgslieden.

Maar de boeren haalden plots van onder hun mantels knodsen voor den dag. En eer de Bretaniers wisten wat er gebeurde, werden ze aangevallen. De boeren sloegen er duchtig op los. Vier der Bretaniers, die zeer gehaat werden om hun rooven en plunderen, werden gedood. De anderen smeekten om genade. Ze waren trouwens ernstig gewond. De boeren kneveldten hen.

Intusschen had Ackerman den waard gedwongen mee naar den kelder te gaan. En de deur van het hok werd geopend en Diederik bevrijd.

Het was een treffend weerzien. Ackerman besloot de

Bretaniers mee te voeren naar het bosch. De boeren waren ook op paarden gekomen en bonden de gevangenen daarop vast.

Maar de Mol was verdwenen. De kerel had het bewustzijn teruggekregen en was tijdens het gevecht naar buiten gekropen. Men vond hem nergens meer. Livina vertelde, wat er met hem gebeurd was. Diederik dankte het meisje hartelijk. En door haar schoon gedrag, kreeg de waard nu geen last van Ackerman of de boeren.

Ackerman, Diederik en de boeren vertrokken met hun gevangenen. Maar het nieuws van dien aanval werd dadelijk bekend. En de menschen zagen de geknevelde Bretaniers. Het volk werd opgewonden. Het hoorde, wie de aanvoerder was en juichte Ackerman toe. En het vroeg, of men nu den opstand niet kon beginnen.

Ackerman sprak ernstig met Diederik. Deze gaf zijn inlichtingen uit Aardenburg.

— Onze kleine overwinning heeft de menschen plotsmoed geschonken, zei de aanvoerder. Willen we van nacht een aanval op Aardenburg doen?

— Dat kan gelukken...

— Ik zal hier bij Maldegem legeren. Ga gij naar de bosschen en kom met zooveel keerlen als ge verzamelen kunt. Neem mijn paard en haast u.

Men zou een stout stuk wagen.

Diederik reed zoo snel hij kon en weldra bevond hij zich in het woud. Tanna was uit Gent teruggekeerd. Triestig zat ze in haar vaders hut. Het was nu al donker.

Maar daar hield een ruiter stil. Hij trad binnen.

— Diederik! juichte het meisje.

In korte woorden vertelde hij zijn wedervaren. Doch hij mocht nu niet blijven spreken. Vlug deelde hij aan Geert Raas mee, wat Ackerman begeerde. De boscherel verzamelde andere mannen, ook Diederik deed dit. En schildwachten hielpen eveneens mee. In korten tijd was er een groote bende kloeke Vlamingen, allen wel bewapend. Door den avond trokken ze op. En onderwege groeide het leger nog aan. Zoo kwam men te Maldegem bij Ackerman en zijn volk. Een plan werd beraamd.

Vastberaden marcheerde men naar Aardenburg. Daar dacht men aan geen gevaar voor de stad. De kommandant had wel vernomen, dat eenige boeren aan het vechten geweest waren met Bretaniers. Maar hij meende, dat het een gewone twist gold.

En in den nacht sloop Ackerman met zijn volk door de vesten, daar waar Diederik de zwakke plaats had gezien. Ongemerkt raakte het leger over de wallen. Toen verdeelde het zich in verschillende straten. De Bretaniers werden verrast. Ze meenden, dat een geweldige macht binnen was. Zij, die weerstand boden, werden gedood. De anderen namen de vlucht. Ze openden zelf de poort om heen te snellen. En hun kommandant liep mee.

's Morgens was Ackerman meester van Aardenburg en de haven. En het nieuws verbreidde zich snel. Meer en meer Vlamingen sloten zich bij den Gentschen hoofd-

man aan. Ook het aantal boschkerels vergrootte. Nu was de strijd begonnen.

De Mol lag eenige dagen gewond bij medelijdende lieden, die niet vermoedden welk een valschaard hij was. Hij genas en vertrok terug naar zijn streek.

De waard kon naar zijn herberg terug keeren. En hij erkende, dat de goede Livina gelijk had gehad. Nu kwamen er geen Bretaniers meer, die veel dronken en zelden betaalden.

Tanna was ook gelukkig tot deze eerste zegepraal meegewerkt te hebben. En de menschen in 't Noorden wisten nu, dat Zwarte Diederik geen roover en moordenaar was.

E I N D E.

Nota. — Ackerman kon Vlaanderen niet bevrijden. Hij werd door tegenstanders vergiftigd.

Over Aardenburg leze men ook Nr 643:

« DE VEROORDEELDE VAN AARDENBURG ».